

Zeeaster, Melkeppe Waterpunge. Lepelblad. Engelsch gras. Zeeweegbree. Zoutgras. Pastinaak. Berenklaauw. Heemst. Vlasbekje. Hennepnetel. Distels. Kamille. Haagwinde. Hop. Braam. Smeerwortel. Klis. Gele honingklaver. Mosterdplant. Gedoornst stalkruid. Roode oogentroost. Kruisdistel. Vlasbek. Zilverchoon. Akkerwinde. Herik. Vogelwikke. Alsem. Zeeschildzaad. Reuklooze kamille. Kleine klis. Zeekraal. Zeepostelein. Obione. Schijnsparrie. Blaastrekkende boterbloem.

Ik kan 't niet eens zijn met Venema, (Zie De Lev. Nat. van 1 Aug. 1922), dat Blokzijl een scheiding zou wezen tusschen twee botanische gebieden. M.i. begint het nieuwe gebied pas bij Ambt-Vollenhove („De Moespot”), wat niet meer dan zeer natuurlijk is, gezien de verschillende bodemgesteldheid. De zulte komt ook wel degelijk bezuiden Blokzijl voor. In deze omgeving is ze zelfs vanaf den dijk waar te nemen tot bezuiden het stoomgemaal Stroink. Verder heb ik haar deze zelfde vacantie ook aangetroffen aan de kust van het Kampereiland.

Een aardig tochtje van uit Blokzijl kan men maken als men fietst over den dijk tot de „Moespot”, daarna dwars door Ambt-Vollenhove en dan „tusschen de meren” door naar Giethoorn.

't Ambt herinnert eenigszins aan sommige gedeelten van Drente, maar hei zie je nergens. Typisch doet het aan, dat grijs-gele leemwallekes, en geen slooten (vanwege het hellend terrein!) de scheidingen vormen tusschen de weilanden.

Het dorp St. Jansklooster, gelegen waar onze weg het diluvium verlaat en zich tusschen Beulaker en Belter Wijde doorbuigt, is één lange, kale straat, „waar niks moois an is,” maar de weg tusschen de meren vergoedt het tekort weer ruimschoots.

Links in de verte ligt Blokzijl, scherp tegen de heldere lucht, schijnbaar aan den oever van het meer gelegen. De zon schittert en flikkert op het heldere water, dat nu als een spiegel zoo glad zich links en rechts bijna tot den horizon uitstrekt.

Aan weerskanten van den weg zien we een weelderigen plantengroei, in hoofdzaak kreupelhout en riet, geliefkoosde verblijfplaats van de hier niet zeldzame roerdomp. Onbewogen staan de rietpluimen en dodden, onbewogen staan ook de jonge iepen langs den weg, zoodat men zich niet voorstellen kan, hoe het in den herfst hier spookt, als de wind de golven hoog opzweept, zoo dat ze razend en tierend en bulderend zich storten op de houten barricade, die een meter of vijftien van den wegkant verwijderd, krachtig alle aanvallen afweert.

In 't voorjaar ziet het hier geel van de wolfsmelk (*E. palustris*) en de lisschen (*I. pseudacorus*). Nu noteerden we de volgende planten:

Winde, Springzaad, Wolfsmelk, Lischdodden, Moerasvarens, Waterlelies, Wederik, Bitterzoet, Bereklauw, Spiraea, Wilde Bertram, Valeriaan, Kl. Valeriaan, Wolfspoot, Moerasandoorn, Hennepnetels, Wilgenroosje, Haringwilgenroosje, Kattestaart, Dnizendblad, Watermunt.

Giethoorn ligt zelf niet aan dezen weg, maar eenige minuten er van verwijderd. Elk, die in het dorpje komt, make een bootreisje door de typische grachtjes, onder de hooge bruggetjes door en over het „Wiede”, waar hij zich kan vermeien in de zwem- en duikkunsten der Fuuten en 't geslokker der Aalscholvers, wier aantal

sterk vermindert door de stelselmatige, onmenselijke uitroeiing (als de eieren eenigen tijd bebroed zijn, worden de nesten uitgestooten), en wie boft, treft het, dat hij in gezelschap van een kooiker een der eendenkooien in de buurt mag bezoeken. Wij troffen het deze maal niet, want onze kooiker bleek niet thuis.

's Avonds bij onze terugkomst in Blokzijl, toonde de hôtelhóuder ons twee vlinders, omdat ie dacht dat „het wel iets voor de heeren was.” 't Waren een Beerrups-vlinder en een Bloedvlekje.

Verder zagen we bij ons bezoek aan Blokzijl het Zuiderzeewater lichten, wat niet zoo heel vaak voor schijnt te komen. *Noctiluca miliaris* acht zich doorgaans te hoog voor de „Waschtobbe!”

Opmerking. Het voorkomen in de Zuiderzee zal wel in verband staan met droogte, waardoor veel Noordzeewater door de zeegaten binnendringt, omdat geen voldoende aanvoer van zoet water plaats heeft. Ook het binnenwater licht soms, nl. bij aanhoudende droogte. Het Giethoornsche meer heeft in zoo'n geval dan ook zeer brak water, terwijl dat water bij matig-groote droogte nog zoet is, en door de inwoners van Blokzijl, die overigens geheel op regenwater zijn aangewezen, als drink- en waschwater aangewend wordt.

II. DE KATTENWAARD.

Toen we Blokzijl uitfietsten, was de lucht grijs en grauw, telkens plaste de regen neder, maar we hadden nu een keer bepaald, dat we vertrekken zouden, en dus gingen we, diep in de regenjassen gedoken en hopen de op beter weer.

Blauwig en vaag lag rechts van ons Vollenhove, onze weg boog naar links, langs den Oldenhof, een oud landgoed, een der vroegere Vollenhoofsche havezaten, waar we van 't voorjaar 'n Morielje (*M. esculenta*), vele voorjaarszonnebloemen (*Dor. Pardalianches*) en een Amelanchier vulgaris vonden, en nu, dank zij ons reukorgaan, eenige stinkzwammen (*Phallus impudicus*) opspoorden.

Daarna bracht ons de weg over den dijk naar 't Genemuiden veer, over 't Zwarte Water. Links lag Zwartsluis, voor ons Hasselt. Hier begint het gebied der kievitsbloemen (*Fritillaria Meleagris*). In de buurt staan (Haarsterveer, waar de Vecht in 't Zw.W. komt), ook vele *Rudbeckia*'s.

Genemuiden is een naargeestig plaatsje, waar vele menschen zich nog op 'n eigenaardige wijze weten te vermaken over witte dameskousen en bruine heeren sokken.

Kievitsbloemen.

't Eenige van de plaats, dat wel aardig is, is de lange rij hooimijten aan den buitenkant.

Als we Genemuiden verlaten hebben, teekenen de drie torens van Kampen zich duidelijk tegen den horizon af. De weg over den dijk biedt den toerist weinig schoons, maar Kampen zelf is wel een aardig stadje, met een paar mooie oude poorten. Bezienswaardig zijn o.a. het Gotische huis en het Oude Stadhuis met verschillende oudheden, een oud stuk muur, de Burgwal en 't Plantsoen op de wallen. Aan een der grachten zagen we een muur waarop vele muurvarentjes en een Kanadeesche fijnstraal groeiden.

Heemst.

Het Kampereiland, met zijn kleine honderd erven, is een bezitting der stad, en vroeger maakte de opbrengst der pacht gemeentebelastingen overbodig; vroeger; nu was 't hier óók al welletjes, verzekerden eenige Kampenaren, die ons tevens de wonderschoone kamperuinen leerden kennen. De laatste dag van ons verblijf te Kampen dan zouden we het eiland bezoeken, en wel, dat gedeelte, dat Kattenwaard heet.

Wij fietsten de Oude straat uit, langs de voormalige Hagepoort en de gasfabriek, door Brunnepe. Daarna volgden we een der vele iepenlanen, die

van hier uit 't Eiland in kronkelen, tot aan den Ketel, waar we op een grinthoep wachtten op den veerman en in tusschen eenige steenen met zeelieiestelen vonden. We werden overgezet, en nu stonden we in den Kattenwaard, tusschen IJsel, Rechterdiep en Zuiderzee. 't Einddoel was een boerderij, dicht bij zee, als alle hier, op

een terp gelegen en weggescholen achter een schuur, drie hooimijten en eenige hooge iepen.

Heel duidelijk zagen we voor ons Schokland liggen, terwijl ook Urk zichtbaar was. Vlak aan zee strekten zich eenige rietlanden uit die ook onder de boerderij hoorden. Met het dekriet en het stucadoorsriet was soms nog wel een aardige cent te verdienen, verzekerde ons de boer. Maar de biezenvelden werden apart verpacht.

We vonden hier:

Boksbaard, Bereklaauw, Vogelwikke, Duizendblad, Wilde peen, Stalkruid, Smalbl. weegbree, Weegbree, Moeraszoutgras, Dodden, Gele honingklaver, Brunella, Smeewortel, Steenraket, Gele latherus, Klavers, Margriet, Varkensgras, Moeraskers, Cochlearia anglica, Muizgerst, Melde, Waterzuring, Roode korenbloem, Kamille, Kattestaart, Moerasandoorn, Moerasstrepzaad, Zulte, Zeekraal, Zwanebloem.

Terug kwamen we eerst over 't Rechterdiep, daarna over 't Noorddiep; 't laatste is een mooi stil breed water, aan de oevers begroeid met lisschen en dodden. Voor de scheepvaart wordt het niet gebruikt. We lieten ons verzekeren, dat de Heidemaatschappij er visch in teelt.

Intusschen begon de avond te vallen. Toen we over 't Ganzediep gezet waren en op de Grafhorsterdijk fietsten, ging de zon langzaam onder. De heldere hemel beloofde mooi weer voor den dag van morgen, voor onze reis, langs de Vecht, naar Drente!

III. DRENTE.

Tot Ommen gingen we met den trein, verder fietsten we den mooien weg naar Koevorden, over Heemse-Hardenberg en Gramsbergen. Of-schoon een fiets een slak is bij motorrijwielen en auto's, een landschap nauwkeurig bekijken laat ze niet toe, ten minste als je verder moet en niet telkens afstappen kan. Toch hadden we tijd om ons te verwonderen over 't reusachtig groote aantal driekleurige viooltjes, dat we zagen, en over de menigte heide-anjers (*Dianthus deltoïdes*). Als bijzonderheden vermeld ik (bij Hardenberg) verder koningsvaren (*Osmunda regalis*) en de Langbladeereprijs (*Veronica longifolia*). Langs 't kanaal naar Koevorden stonden vele lisschen met groote, groene vruchten.

Koelvorden is een klein stadje met weinig moois, en als je 't niet weet, zie je niet, dat het eens als „Klein-Troje” beroemd was. Maar wanneer je Koelvorden voorbij bent! Dan begint Drente, „het land van de kunstschilders, waar de geest van Hobbema en Ruysdaal nog rondwaart in boom en struik”, Drente, met z'n wonder-schoone dorpen, verscholen onder zwaar geboomte, met zijn heerlijke heiden en wijde luchten, maar dat misschien spoedig het schoone Drente *geweest* zal zijn! Met weemoed hebben we nog eens gezworven door 't vroeger zoo heerlijke Sleener Zand. Heuvels, heide, jeneverstruiken, alles weg! in plaats van natuur een barre woestenij. Werkverschaffing is goed, is best, is uitstekend, maar waarom nu in

In het Sleener Zand.

Godsnaam niet een kaal, dor stuk hei genomen en daar bosch van gemaakt? Dan hadden we er bij gewonnen, nu is alles verlies.

En hoeveel schoons is er zoo al niet vernield, vernietigd! Hoeveel mooie boomen, bosschen zelfs, zijn er niet gevallen, enkel om 'n klein handje vol geld, en juist ter wille van eigenaars, die 't zoo weinig van noode hadden.

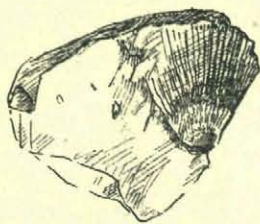
Vaak vraag ik me af, of misschien de Klencke ook nog eens! De Klencke, waar raven broeden, waar Lelietjes groeien, en Salomonszegels en Koningsvaren, en Dalkruid, wilde Frambozen, Gele Anemonen, en Zevensterren in menigte!

We schonken deze maal vooral onze aandacht aan de steenen van de Drentsche hei, en vaak kwamen we thuis met een groote jutenzak vol, haast niet te tillen, veel minder te dragen; van alles was er bij, graniet, grof en fijnkorrelig, soms enkel mica bijna, mooie kwartskeitjes, stukjes toetssteen, vuurstenen in alle kleuren,

roode (van 't Zuidel. diluvium?) gele, witte, hoekige, ronde, soms met 'n schelpje of 'n zeeleliesteel of 'n zeeëgel, vaak vol mosdiertjes. We vonden groene steenen, zandsteenachtig; verweerende stukken graniet, keien, die van binnen uit geel zand leken te bestaan, steenen in alle mogelijke kleuren en structuren, 'n brokje van een zeeëgel ('n geheel gave vond ik in Drente nog nooit), en soms dingen, waar je heelemaal geen weg mee wist, schijnbaar 'n fossiel, maar waarschijnlijk een toevalligheid, een foppertje van Mama Natuur!

Dalkruid.

Vuursteen met schelp.

Gele Anemoon.

(Wordt vervolgd).

De B.